

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Impedimentum Quartum. Cognatio. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

nam si decipiens in honore, vel bonis nocuisset decepta, tunc ratione damni illati obligaretur damnum rescire, vel Matrimonium legitime contrahere eo modo, quo distinctius à me & alibi explicatum est.

L. 7. in Decal. c. 5. §. 3. à nu. 26.

CAPUT IV.

Impedimentum Tertium.

Votum solemne Castitatis.

1. **N**on quodcumque votum Castitatis simplex (id enim est impedimentum solum impediens, ut infra dicemus) sed illud, quod in solemnī Professione Religiosa simul cum Paupertatis, & Obedientiæ voto emittitur, est impedimentum dirimens illud Matrimonium, quod celebrari, post dictum votum, attentatur: idque ex probabiliori sententia solum de Jure Ecclesiastico, ut contra nonnullos, putantes esse de

b. Suar. r. 3. Jure Naturæ, probat Suar. b. alii que.

de Rel. l. 2. c. 6. §. 7. 2. Illud nota, votum simplex Castitatis

emissum in Societate Jesu post biennium

Sancti. l. 7. Novitiatus, esse item impedimentum dirimens

matr. d. peculiari Jure novo Gregorio XIII. qua certe

l. 7. matr. vi. ante dictum jus, carebat ejusmodi votum,

r. 22. n. 4. quia verè non est votum solemne, ut latè

Perez de Suar. e. & breviter explicat Hurtadus. d.

matr. d. Quam excommunicationem incurrat ten-

26. sec. 6. tans contrahere Matrimonium cum hoc im-

aver. q. pedimento, dicam infra; e sicuti de voto

15. de ma- Castitatis imbibito in Sacris Ordinibus, di-

vim. sec. 1. cam non f. multò post,

c. Suar. r. 4. de Rel. 11. 10. l. 4. c. 1.

d. G. Hurt. d. 15. matr. diff. un.

c. Infra c. 17. §. 4. f. Infra e. 8.

Sanchez l. c. d. 50.

CAPUT V.

Impedimentum Quartum.

COGNATIO.

Hæc alia est Naturalis, alia Spiritualis, alia Legalis.

§. I.

Naturalis.

Cognatio Naturalis, quæ etiam consanguinitas appellatur, Est vinculum persona-

rum descendendum ab eodem stipite per carnalem propagationem.

Ut, quæ ad hoc argumentum pertinent, facilius intelligas, ne te prætereat cognitio Terminorum sequentium; Nam stipes est illa persona, à qua alia personæ de quarum cognatione tractatur, descendunt. Titius v. g. qui est Pater Antonii, & Antonia, dicitur stipes utriusque, & sic cæterorum.

2. Linea est illa series personarum, quæ per varias generationes descendunt à prædicto stipite. Hæc autem quadruplex est.

3. Prima vocatur Recta, quam scilicet constituunt eæ personæ, quarum una est ab alia, sive sint ascendentes, ut Avus, Atavus, Abavus, sive descendentes, ut Pater, Filius, Nepos, Pronepos, Abnepos. Idem dicitur, tum hic, tum in sequentibus, de feminis, Avia, Atavia, &c. Filia, Nepri, &c.

4. Secunda vocatur Transversalis, seu Collateralis, quam constituunt eæ personæ, quæ, licet descendant ab eodem stipite v. g. Titio; tamen una non descendit ab alia, ut frater, soror, Consobrina.

5. Tertia vocatur æqualis, estque eadem dicta Transversalis, quando eadem dictæ personæ distat æqualiter à stipite v. g. à dicto Titio, ut frater, ac soror ex eodem patre, &c.

6. Quarta vocatur inæqualis, estque eadem dicta transversalis, quando eadem dictæ personæ distant inæqualiter ab eodem stipite, ut frater, & sororis filius; qui certè inæqualiter distant à prædicto Titio, frater enim est in primo gradu, sororis autem filius in secundo cum eodem Titio prædicto.

7. Gradus denique, ducta metaphora à scalis, est illa distantia, quæ intercedit inter dictas personas.

8. Iam verò, quoniam computatio prædictorum graduum inter memoratas personas, alia est apud Jura Canonica pro Matrimoniis dirigendis, quæ solum numerant quatuor gradus, alia apud Jura Civilia pro successibus constituendis, quæ numerant gradus decem, idèd nos computationem Canonicam hic explicabimus, explicaturi civilem, cum de Testamentis.

9. Ad Canonicam igitur computationem cognoscendam, Tres sunt Regulæ menti figendæ, Prima, pro linea recta. Secunda, pro linea transversali æquali. Tertia, pro transversali inæquali. Et quamvis hæ regulæ satis

sunt

sunt planæ, tamen moneo Lectorem, difficilius à sola earum lectione easdem perfecte percepturum: ope ergo Præceptoris periti submisso animo quærere, ne dedignetur.

PRIMA REGULA.

Pro linea recta.

10. In hac linea tot sunt gradus, quot sunt personæ, seu quod sunt factæ generationes, sed dempto stipite. Exempli gratia.

PATER TITIUS,

Stipes.

Filius, qui vocetur Antonius	
Nepos	Bartolus
Pronepos	Cæsar
Abnepos	Didacus.

11. In hac igitur linea, Antonius est in primo gradu conjunctus cum Titio, quia dempto ipso stipite, qui est ipse Titius, una remanet persona. At Bartolus est in secundo gradu cum dicto Titio, quia Titio dempto duæ remanent personæ, seu duæ factæ sunt generationes, Titius enim generavit Antonium, Antonius Bartolum; sic de cæteris.

SECUNDA REGULA.

Pro linea Transversali in distantia æquali.

12. In hac linea, tot gradibus una persona distat ab alia, quot gradibus illa una distat à

communi stipite, dempto tamen ipso eodem stipite. Hinc Antonius frater, & Antonia soror uno gradu inter se distant, atque adeò Antonius est in gradu consanguinitatis cum Antonia, quia uno gradu distat à Patre, & sic de cæteris in hunc modum:

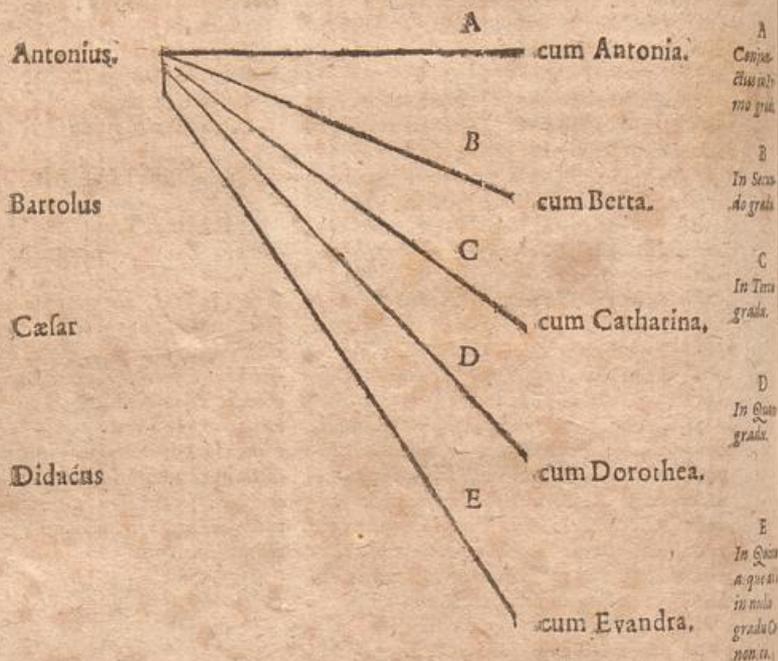
Antonius est in 1. gradu	cum Antonia.
Bartolus in 2. gradu	cum Berta.
Cæsar in 3. gradu	cum Catharina.
Didacus in 4. gradu	cum Dorothea.

TERTIA REGULA.

Pro linea Transversali in distantia inæquali.

13. In hac, tot gradibus una persona distat ab alia, quot gradibus illa persona, quæ est à stipite remotior, distat ab eodem stipite, dempto tamen, pari modo, ipso eodem stipite. Unde Antonius prædictus distat in secundo gradu à Berta, quia Berta, quæ est remotior à Titio stipite, distat ab ipso Titio duobus gradibus, dempto nimirum eodem dicto stipite, in hunc modum usque ad quartum gradum: nam in quinto nulla est consanguinitas.

TITIVS PATER, STIPES.

14. Quod notavimus in Antonio, idem nota in cæteris proportionaliter, nam Bartolus v.g. cum Dorothea erit in quarto gradu, & sic de gradibus superioribus.

15. Nota Secundò, quod dictum est de Antonio respectu Bertæ, & de cæteris collocatis in eadem linea sinistra respectu collocatorum in linea dextra, idem dici debere de Antonia respectu Bartoli, cæterisque collocatis in linea dextra respectu collocatorum in linea sinistra.

16. Nota diligenter Tertio, Doctrinam sequentem. Quamvis distantia remotior sit illa, quæ consanguinitatis gradus constituat, ut dictum est (qui gradus, quando non exeunt à quarto sunt necessario dispensandi à Pontifice, ut dice mus, in Matrimonio in eundis inter consanguineos.) tamen solet etiam considerari gradus proximior, & de illo juxta

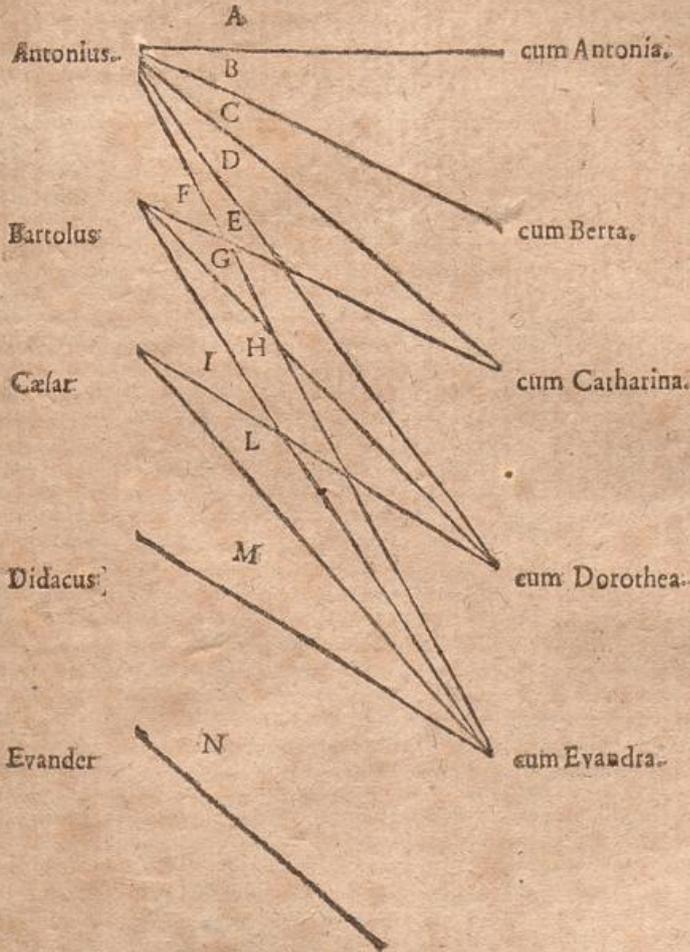
Bullam Pii V. debet obtineri ab eodem Pontifice declaratio, quod is gradus proximior matrimonio nõ officiat, modo à infra distinctus, explicando, quæ distinctio est omninò videnda. Unde, quia dictus Antonius v.g. distat uno gradu à Titio, prædicta verò Berta distat duobus gradibus ab eodem Titio, ideo sic consuevimus loqui, Antonius distat primo in secundo gradu à Berta, seu Antonius, & Berta sunt conjuncti, seu sunt in primo, & secundo gradu, seu in primo cum secundo gradu à stipite, & sic de cæteris.

Nota igitur diligenter, prædictis modis non explicari plures consanguinitates, quas forte quis habet ex diversis stipitibus, aliam v.g. ex parte Patris aliam ex parte Matris, quæ certè plures consanguinitates explicari distinctè debent à petentibus dispensationem, si illas plures habeant, ut infra distinctus adverte-

vertemus; nota, inquam, prædictis modis explicari dumtaxat unam consanguinitatem lineæ transversalis inæqualis, nam propterea additur illud ab uno supite.

17. Ut id explicari possis habere, sequentem figuram hic aspice, & lege, memor hic etiam locum habere duas notationes numero 14, allatas.

TITIVS PATER,
STIPES.

A
Conjunctus in primo gradu.
B
Primo gradu in secundo.
C
Primo gradu in Tertio.
D
Primo gradu in Quarto.
E
Primo gradu in Quinto atque adeo in nullo.
F
Secundo gradu in Tertio.
G
Secundo gradu in Quarto.
H
Secundo in Quinto atque adeo in nullo.
I
Tertio gradu in Quarto.
L
Tertio in Quinto, atque adeo in nullo.
M
Quarto in Quinto atque adeo in nullo.
N
In nullo, &c.

A
Compo-
situs in
mo qu.
B
In Seco-
do gradu.
C
In Tertio
gradu.
D
In Quarto
gradu.
E
In Secundo
gradu
in nullo
gradu
non ta.
F
In Quinto
gradu
in nullo
gradu
non ta.

18. His præmissis, dico, omnem consanguinitatis gradum usque ad quartum inclusivè tantum, & non ultra, hodie esse impedimentum dirimens matrimonium, idque non solum in linea recta, sed etiam transversali, ut notant Doctores mox citandi, quia Concilium Lateranense indistinctè, & absolute loquitur de dictis quatuor gradibus, dum ait, esse impedimentum dirimens Matrimonium. Id, quod factum est ob reverentiam; quæ debetur sanguine conjunctis; & ut, propter bonum, pacemque publicam, matrimonia extenderentur ad extraneos; & denique ne consanguinei ob spem Matrimonii minus castè simul cohabitarent.

19. Signatè adverte illud (usque ad quartum gradum, &c. & non ultra) nam propterea Cæsar v. gr. positus in figura respectu Evandæ, quia est in quinto gradu cum ipsa, nullam cum ea consanguinitatem habet, unde potest illam ducere sine ulla dispensatione, ut clarè habet Textus, *a* & passim Doctores, *b* notant.

20. Inquires. Cum prædictus Cæsar sit (ut patet ex Figura) conjunctus cum Francisca in tertio gradu cum quinto. & modo nos numero decimo sexto dixerimus de proximo gradu debere obtineri declarationem illam quam induxit Pius V. esse necesse hic, ubi consanguinitatem nullam esse dicimus) dictam declarationem nihilominus petere, & obtinere?

Respondeo, nequaquam id necessarium esse; nam, ut rectè notat Leander, *c* hæc declaratio petenda, & obtinenda est, quando à Pontifice conceditur dispensatio alicujus gradus: at pro quinto non datur dispensatio, ergo, nec danda est declaratio.

21. Denique gradum primum in recta linea jure naturæ irritare matrimonium, quale esset inter Patrem, & Filium, & inter Matrem, & Filium, certum esse, fuscè habes apud *d* Sanch. l. Doctores. *d* Cæteros verò gradus in eadem recta linea probabilis est, jure naturæ, nequaquam irritare. Unde non sequor eos, *e* qui dicunt, dirimi jure naturali matrimonium in recta linea usque ad secundum gradum inclusive nec eos, qui usque ad quartum; nec eos, qui usque ad septimum; nec eos, qui usque in infinitum; ita, ut hi postremi asserant nunc Adamum, si resurgere, non posse ullam ducere ex mulieribus Universi, quia omnes

sunt ab illo per lineam rectam descendentes, quæ, & similia videri possunt apud Sanchez, aliosque citatos.

22. Quoad lineam transversalem, nullum ejus gradum dirimere matrimonium de jure naturæ etiam inter fratrem, & sororem, sed solum jure Ecclesiastico, mihi item probabilis videtur. Id, quod vide apud eosdem, *f* aliosque; quamvis non negem Doctissimos, *g* viros putare, primum gradum in linea hac transversali dirimere matrimonium jure naturæ, qualis est inter fratrem & sororem.

§. II.

Cognatio spiritualis.

1. Hæc est vinculum, seu connexio inter aliquas personas procedens ex regeneratione spirituali, id est Baptismo, vel Confirmatione; nam ex aliis Sacramentis ejusmodi cognatio nequaquam oritur.

2. Ea autem multipliciter oriebatur ex jure antiquo: hodie tamen reducta est à Tridentino *h* ad quatuor capita. Nam Primò, contrahitur nunc cognatio spiritualis à Baptizato, vel Confirmato cum Baptizante vel Confirmante.

Secundò, ab eodem Baptizato, vel Confirmato cum Patrino, vel Matrino (Compatre, & Commatre) & hæc duæ cognationes vocantur Paternitas, vel Filiatio utique spiritualis, quasi is fiat filius illorum per regenerationem spiritualem.

Tertiò, à Patrino, vel Matrino cum Patre, & Matre Baptizati, vel Confirmati.

Quartò, à Patre, & Matre Baptizati cum ipso Baptizante, vel Confirmante, & hæc postremæ duæ vocantur Compaternitas, quasi hi fiant simul Patres Baptizati, vel Confirmati.

Breviter in Baptismo (sicut in Confirmatione) Baptizatus spiritualiter conjungitur cum Baptizante, & cum Patrino, vel Matrino per Filiationem; Pater verò, & Mater ejusdem Baptizati conjunguntur cum eodem Baptizante, & cum Patrino, vel Matrino per Compaternitatem.

3. Quæ speciatim requiruntur, ut hæc spiritualis cognatio nascatur, & alia valde plura

a C. final.
de consanguin.
b Perez. de matr. d. 28
sec. 7 n. 5.
Campan.
in Diver.
Juris Ru.
br. 2. c. 3.
nu. 45.
aliquo.

c Leand. p.
2. de Sacr.
d. 24. de
mat. q. 39.

d Sanch. l.
8. de matr.
d. 51.
Pont. l. 7.
c. 31. Per.
d. 28. de
matr. sec. 7
e Ap. Sanc.
l. c. à n. 15.

f Pontin.
l. 7. c. 11.
citati.
S. Th. 2.
2. q. 100. a.
lensm. p.
lio. q. 6.
Hort. d. 17.
de mar.
diff. 5.

g V. q. 1.
Sanch. 2.
bell. Va.
lens. aliq.
quos. q. 1.
tuer. cum
que. Bocat.
de matr. q.
3. p. 1. l. 1.
num. 11.

h Trident.
d. 20. de
form. ma.
tr. c. 2.
lege. Sanc.
l. 7. d. 1.
nu. 9. p. 1.
explen.
tem. locum
hunc. Tri.
dentin.

plura ad hanc cognationem pertinentia dixi
Lib. 2. de fati de Baptismo. a Illud utile est, vel adde-
Bapt. c. 4. re, vel recolere, si quis baptizet, vel confirmet,
§. 1. an. 19 vel sit Patrinus nesciens Baptizatum, vel
 Confirmatum esse filium huius, vel illius ad-
b Aver. 9. huc contrahere *b* cum his cognationem; igitur
16. de ma- norantia enim non valet impedire id, quod
trim. sec. 2. Ecclesia ejusmodi actionibus adnexuit.

Verf. Ha- 4. His præmissis. Affero cognationem
bet hac spirituale prædictam, esse impedimentum
spirituale. dirimens matrimonium, contrahendum à
 personis, inter quas eam esse jam diximus nu-
 mero 2. idque ex Jure Ecclesiastico, non autem
 ex Jure Naturali, vel Divino, ut clarè
 constat ex Sacris Textibus.

c Tototi- 5. In hac autem cognatione spirituali non
ul. de Cog- numerantur gradus aliqui, sicuti in præce-
na. spirit. denti cognatione naturali numeravimus, sed
§. 30. qu. solum conjunctio, & impedimentum est inter
 personas prædictas, eaque in perpetuum,
 hoc est, etiam si moriatur persona, ratione cu-
 jus illa conjunctio contracta fuit, ut cum
 communi docet Sanchez. l. c.

6. Si eadem cognatio fortè superveniat
 Matrimonio jam contracto, an impediatur
 petitionem, vel redditionem debiti conjuga-
 lis, dixi pluribus, cum de *d* Baptismo.

§. III.

Cognatio Legalis.

e Inra hæc 1. **I**N Jure Civili e communi conceditur,
habet ap. ut quilibet possit sibi adoptare quem-
Sanct. d. 7. piam in filium, quinque positis conditioni-
de 83. bus. Prima, ut Adoptans sit sui juris. Secun-
 da, ut sit vir. Tertia, ut sit potens ad gene-
 randum. Quarta, ut sit major 25. annis, ex-
 cedatque Adoptatum saltem 18. annis. Quin-
 ta, ut non possit quis adoptari in eo cogna-
 tionis gradu, quo fortè conjunctus est cum
 Adoptante. Filius v. gr. naturalis Adoptantis
 non potest adoptari in filium Adoptivum,
 & nepos naturalis, quamvis possit adoptari in
 filium, non tamen potest adoptari in nepo-
 tem, &c.

Hæc omnia implicite comprehendit vul-
 gata descriptio Adoptionis, quæ est hæc. *A-*
doptio est extranea persona legitima assumptio.
 Per vocem enim illam (*legitima*) notantur pri-
 mæ quatuor conditiones, per vocem (*extra-*
nea) notatur quinta, eo modo, quo jam ex-
 Tamburinus de Sacramentis.

placatum est, siquidem hic per illam non
 significatur, personam adoptatam, debe-
 re carere omni gradu naturali conjunctionis,
 sed solum eo, ad quem assumitur.

2. Si quæras, cujus auctoritate hujusmo-
 di Adoptio expedienda sit. Dico, eam expe-
 diri posse ex auctoritate Magistratus inferioris
 Summo Principe, & posse ex auctoritate
 ejusdem Principis Summi: cum hoc tamen
 discrimine, ut facta ex auctoritate Supremi
 Principis (quæ consuevit proprio vocabulo
 appellari *Arrogatio*, estque in jure perfectissi-
 ma Adoptio, neque fieri potest, nisi Arrogans
 sit ætatis, saltem 40. annorum (facta, inquam,
 sic, habeat hos duos effectus, ut Arrogatus
 transeat in potestatem Arrogantis, & ut sit
 ejus hæres necessarius, etiam ex Testamento;
 qui effectus Adoptioni communi nequa-
 quam conveniunt.

3. In eodem Jure *f* Civili ex dicta Arro-
 gatione, vel Adoptione, quam cognatio-
 nem legalem appellamus, tres oriuntur dic-
 tæ cognationis species. Prima, est in linea
 recta inter Adoptantem, & Adoptatum. Vi-
 demox numero 5. Secunda, in linea colla-
 terali inter Adoptatum, & filios carnales
 Adoptantis, legitimos tantum ex Coninc. *g*
sed ex Pontio b etiam illegitimos. Tertia, *d*
 inter Adoptatum, & uxorem Adoptantis, & *g*
 item inter Adoptantem, & uxorem Adopta- *44.*
 ri. *d Pont. l. 7*

4. His præmissis ajo, Ecclesiam appro-
 baste has prædictas tres species cognatio-
 num, & in reverentiam, quæ ab adoptato fi-
 lio debetur Patri assumpti ipsi in filium
 adoptatum, eas ita approbasse, ut etiam vo-
 luerit, inter illas personas jam memoratas in
 tribus dictis speciebus in validè celebrari ma-
 trimonium, & consequenter cognationem
 legalem esse impedimentum dirimens.

5. Primam speciem ex dictis, quæ est in
 linea recta approbavit Ecclesia, ut impedi-
 mentum dirimens in Decreto, *i* & illud qui-
 dem, ut non solum contraheretur ab Ado-
 ptato, verum etiam ab ejus filiis, & nepotibus;
 qui essent in ejus potestate eo tempore, quo
 celebraretur adoptio, duraretque in perpetuum,
 id est, etiam finita Adoptione, ut notat
 ibidem Sanchez.

6. Secundam Speciem approbavit eadem
 Ecclesia, ut impedimentum dirimens in De-
 creta-

f Apud
 eundem
 Sanct.

g Coninch.
d *diff. 32. de*
matr. nu.
44.
d Pont. l. 7
matr. c. 41
nu. 8.

i C. Ita di-
 ligere 30.
94. 3.

Pp creta-

eretalibus; sed est temporale. Finitur enim finita Adoptione.

7. Tertiā speciem approbavit Ecclesia, tacite, & ex antiqua consuetudine, nam cæterum id expresse non reperitur in Jure Canonico.

a Sanc. l. 1. d. 63. n. 29 8. Ex dictis duæ & personæ verbi gratia, Titius, & Maria alias inter se conjunctæ, si ab eodem adoptatæ fuerint, Rursus Adoptans, & Mater b Adoptati, Præterea c Adoptans, & filia nata ex filia Adoptiva, hæc, inquam, personæ non habent inter se cognationem legalem, quia non sunt in illis tribus speciebus numero tertio numeratis, quas solas induxit jus Civile, quasque approbavit Ecclesia. Quare illæ poterunt inter se validum inire matrimonium.

d Toler. l. 7 c. 4. 9. Benigna autem interpretatio quorundam non est hic silenda. Nonnulli sustinent hoc impedimentum induci, tum ab Arrogatione, quam explicui numero secundo, tum ab Adoptione, quia Ecclesia adnexuit hoc impedimentum absolute Adoptioni, at utraque verè Adoptio est: Sanchez etiam benignius, aliique putant; solam prædictam Arrogationem parere Cognationem, cui Ecclesia conjunxit impedimentum, quia Matrimonium est jus valde favorabile, unde ejus impedimenta sunt strictè interpretanda, quæ stricta interpretatio tunc, in re, de qua loquimur, fiet, quando nomine Adoptionis, cui ejusmodi impedimentum adjungitur, intelligitur una illa Adoptio, quæ est perfectissima, id est, Arrogatio, non autem quæcumque. Perfectè utramque sententiam probabilem esse, inficiari non possum.

10. Inquires. Cognatio hujusmodi legalis superveniens matrimonio jam contracto, private jure petendi, vel reddendi debitum conjugale.

f Sanchez. l. c. nu. 19. Respondeo, Nequaquam, quia nulla apparet lex Canonica hæc privationem inducas.

CAPUT VI.

Impedimentum Quintum.

Crimes.

Non quodvis Crimen, sed solum illud, quod est contra fidem Matrimonii, & ex quo timeri possit conjugis, sive viri, sive feminæ occisio, est impedimentum dirimens. Quod certè quadruplex est.

§. I.

Primum Crimen.

Conspiratio cum occasione Conjugis, & sine Adulterio.

1. **S**I Titius verbi gratia, qui est Bertæ conjux, conspiraret cum Catharina ad interficiendam Bertam, sequaturque ex ea conspiratione ejusdem Bertæ interfectio, nascitur impedimentum dirimens inter Titium, & Catharinam. Idem dicendum, si Berta conspiraret cum Cajo verbi gratia, ad occidendum Titium; quia in hoc Canones: tum de occisione uxoris loquantur, tum de occisione viri. Ita Sanchez g contra paucos. Quare, ut g Sanchez hoc impedimentum enascatur, non requiritur ullum affuisse adulterium inter Titium, & Catharinam, cum h satis sit ipsa una conspiratio cum dicta occisione secuta, tamen in aliis tribus criminibus mox explicandis, requiritur præterea commissum inter dictas personas adulterium.

1. Nota insuper tria. Primum, conspirationem fieri debere à prædictis, ex intentione incundi inter se matrimonium. Qui igitur ex alio motivo conspirarent; puta ex odio, vel ex spe successionis, &c. & post commissam occisionem superveniret voluntas contrahendi matrimonium, non enasceretur in ipsis impedimentum.

3. Rectè item Pontius k notat, illam intentionem incundi inter se matrimonium debere esse exterius explicatam: Si enim solum mente retineretur, hoc impedimentum non consurgeret, quia non adesset conspiratio duorum.

4. Nota